

ÎNCHEIERE

06 martie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Moldasig”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Liuba Crivoi împotriva Societății pe Acțiuni „Moldasig”, intervenient accesoriu Banca Comercială „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” Societate pe Acțiuni cu privire la recunoașterea nulității clauzei contractuale privind franciza necondiționată, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 30 ianuarie 2015 Liuba Crivoi, reprezentată de avocatul Oleg Calineac s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „Moldasig”, intervenient accesoriu B.C. „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A. privind recunoașterea ca abuzivă a clauzei stipulate în contractul nr. 3805 din 04 decembrie 2013 privind franciza necondiționată și declararea nulității acesteia, încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 24 945,06 de lei, cheltuielile pentru efectuarea expertizei în mărime de 480 de lei, prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei, cât și cheltuielile de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 04 decembrie 2013 s-a adresat B.C. „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala Bălți, cu solicitarea de a încheia un contract de asigurare a casei de locuit situată în xxxxxxx.

B.C. „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A. i-a pus la dispoziție un contract scris, pe care reclamanta l-a semnat și a achitat prima de asigurare.

La 04 decembrie 2013 reclamanta și S.A. „Moldasig” au semnat contractul de asigurare a bunurilor nr. 3805 riscurile asigurate fiind: incendiu, explozie, acțiunea apei, furtuna, alunecări de teren și fenomene naturale, acțiuni externe, acțiuni ilicite ale terților persoane, spargerea sticlelor de la ferestre.

A menționat că la 08 aprilie 2014, în urma defecțiunii caloriferului, bunul asigurat a fost inundat, reclamanta fiind prejudiciată considerabil. Asigurătorul

S.A. „Moldasig” a fost înștiințat conform prevederilor contractuale despre producerea inundației, adică a cazului asigurat.

La 11 aprilie 2014 s-a adresat S.A. „Moldasig” cu cerere privind compensarea daunei suportate în urma inundației. Potrivit răspunsului din 22 aprilie 2014, dauna a fost estimată de pîrît la suma de 3750 lei, daună acoperită de franciza care constituie 19 350 lei. Astfel, pîrîtul a menționat că temei juridic pentru achitarea despăgubirii nu are. Reclamanta, neînțelegând conținutul răspunsului, și anume ce se referă la franciză, aștepta să primească despăgubirea. Văzând că S.A. „Moldasig” nu achită nimic, s-a adresat cu cerere suplimentară privind achitarea despăgubirii de asigurare, la 16 septembrie 2014 primind un răspuns identic cu cel din 22 aprilie 2014, conținutul căruia nu i-a fost clar.

Suplimentar a solicitat efectuarea unei expertize, ca urmare, prin Raportul de expertiză nr. 0364773 din 05 noiembrie 2014, s-a stabilit valoarea daunei cauzate în urma defectiunii caloriferului și producerii inundației în sumă de 24 945, 06 lei, iar conform procesului-verbal de constatare și evaluare a pagubelor nr. D/ABC/14-11 din 11 aprilie 2014, efectuat de S.A. „Moldasig”, valoarea daunei constituie 3750 lei. Luînd în considerare faptul că la momentul prezentării reclamantei la bancă cu scopul încheierii contractului de asigurare a casei de locuit din xxxxxxxx, i-a fost pus la dispoziție contractul de asigurare deja redactat, care urma a fi doar semnat de părți, fapt ce a privat-o pe de posibilitatea negocierii clauzelor contractuale și, respectiv, aducerea la cunoștința sa ce presupune termenul franciză, negocierea cuantumului acesteia, însă nu i s-a explicat conținutul contractului și respectiv clauzele contractuale nu au fost negociate în mod individual cu reclamanta. Or, pentru înțelegerea termenului de franciză sunt necesare cunoștințe speciale în domeniu. Contractul de asigurare menționat nu conține rubrica „definirea termenilor”, unde să fie definiți termenii folosiți în contract.

A susținut că, conform art. 4 alin. (2) și alin. (3) din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, orice contract încheiat între comerciant și consumator va cuprinde clauze contractuale clare, univoce, a căror înțelegere nu necesită cunoștințe speciale. În cazul contractelor în care toate clauzele sau o parte din ele sunt prezentate consumatorului în scris, acestea trebuie să fie redactate într-un limbaj clar și inteligibil, să fie lizibile. Această cerință este aplicabilă documentului în întregime, inclusiv notelor de subsol, trimiterilor la alte documente sau specificațiilor de orice natură.

A menționat că, conform art. 43 alin. (1) și art. 8 alin. (2) al Legii cu privire la asigurări „Pentru protecția consumatorului și a serviciilor de asigurare, asigurătorul (reasiguratorul) și intermediarii în asigurări/reasigurări sunt obligați: d) să ofere asiguraților și potențialilor asigurați informații referitor la produse, la condițiile generale și speciale ale contractelor de asigurare, la beneficiile ce rezultă din contractele de asigurare, la tarifele și primele pe care urmează să le plătească asiguratul. Asigurătorul și reprezentantul lui au obligația de a pune la dispoziția asiguratului sau contractantului de asigurare informații în legătură cu contractele de asigurare, atît pînă la încheierea, cît și în derularea lor. Aceste informații vor fi prezentate în scris, în limba de stat și/sau în limba în care a fost încheiat contractul, vor fi redactate într-o formă clară și se vor referi, la clauzele opționale ale contractului de asigurare”.

Prin hotărîrea din 05 iunie 2015 a Judecătorei Centru, mun.Chișinău, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Liuba Crivoi.

S-a încasat din contul S.A. „Moldasig” în beneficiul Liubei Crivoi parțial suma de 5595,06 lei cu titlu de despăgubire de asigurare, integral suma de 480 lei cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei, integral suma de 2500 lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice.

S-au respins cerințele înaintate de Liuba Crivoi către S.A. „Moldasig” cu privire la recunoașterea clauzei stipulate în contractul nr. 3805 din 04 decembrie 2013 privind franciza necondiționată în calitate de clauză abuzivă cu declararea nulității acesteia și încasarea sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, ca neîntemeiate.

S-a încasat din contul SA „Moldasig” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 270 lei.

S-a scutit Liuba Crivoi de la plata taxei de stat în mărime de 3% din mărimea sumei respinse spre încasare de 19 350 lei și 100 lei pentru pretențiile respinse privind încasarea prejudiciului moral în legătură cu starea materială precară.

Prin decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de S.A. „Moldasig” și s-a admis apelul declarat de Liuba Crivoi.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Centru, mun.Chișinău din 05 iunie 2015, majorând cuantumul despăgubirii de asigurare acordate reclamantei Liuba Crivoi, de la suma de 5 595,06 lei pînă la 35 579,25 lei.

S-a încasat de la S.A. „Moldasig” în beneficiul statului cheltuielile de judecată aferente judecării pricinii în mărime totală de 1597,90 lei.

În rest hotărîrea primei instanțe s-a menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, a constatat că prima instanță corect a reținut ca nefondat capătul de cerere privind nulitatea clauzei contractuale privitor la franșiză, ca fiind una abuzivă or, situația din speță nu cade sub incidența art. 3 coroborat cu art. 4 alin. (2) al Legii nr. 256 din 09 decembrie 2011 cu privire la clauzele abuzive, care prevăd, că „În contractele încheiate cu consumatorii clauză abuzivă reprezintă clauză contractuală care, nefiind negociată în mod individual cu consumatorul, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului, contrar cerințelor de bună-credință, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract”. „Orice contract încheiat între comerciant și consumator va cuprinde clauze contractuale clare, univoce, a căror înțelegere nu necesită cunoștințe speciale”. În opinia Colegiului, pornind de la faptul că majoritatea contractelor încheiate cu consumatorii au un conținut alcătuit de persoanele juridice care prestează servicii, livrează mărfuri etc., consumatorul trebuie să fie interesat de faptul și să ia cunoștință de conținutul respectivelor contracte, pentru a exclude orice dubii și neînțelegeri la executarea oricărui contract în parte. Adică, consumatorul trebuie să fie interesat și să manifeste inițiativa și dorința de a negocia în mod individual condițiile contractului pentru a crea un echilibru între drepturile și obligațiunile ambelor părți contractante, iar în caz de necesitate, să ceară anumite explicații și consultații, inclusiv și vizavi de termenii utilizați în textul contractului. Or, în caz contrar, s-ar crea situații în care pentru a declara abuzive clauzele contractelor încheiate cu consumatorii, ar fi suficient ca consumatorul să declare că nu posedă cunoștințe speciale și nu înțelege semnificația unor termeni (noțiuni) din contract, situații pe care instanța le consideră inadmisibile. În speță, clauza privitor la franșiză este clară, termenul „franșiză” nu poate fi înlocuit cu altul cu același sens,

respectiv nu sunt careva temeiuri de a recunoaște ca abuzivă această clauză contractuală.

Pretențiile și argumentele invocate de Liuba Crivoi în acest sens Colegiul le consideră neîntemeiate.

Cît privește capătul de cerere privitor la încasarea despăgubirii de asigurare într-un quantum mai mare decât cel calculat de S.A. „Moldasig”, instanța de apel l-a considerat întemeiat și pasibil de admis, luând în calcul constatările reflectate în Raportul de expertiză judiciară nr. 762-763 din 27 aprilie 2018, întocmit de către Centrul Național de Expertize Judiciare (f.d. 191), potrivit căruia valoarea prejudiciului material cauzat bunului imobil, – casă de locuit individuală amplasată pe terenul situat în xxxxxxxx, în urma inundației produse la data de 08 aprilie 2014 din cauza defecțiunii caloriferului, constituie suma de 54929,25 lei. Or, avînd în vedere că expertiza a fost numită la cererea S.A. „Moldasig”, instanța de apel a respins alegațiile acestuia, cum că suma pretinsă de reclamantă este una exagerată.

La 18 decembrie 2018 S.A. „Moldasig”, a declarat recurs împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărîri noi prin care să fie respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

În susținerea recursului recurentul a indicat prevederile art. 432 alin. (1), (2) lit. c), (3), (4) Cod de procedură civilă, și anume instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A menționat că atît instanța de fond, cît și Curtea de Apel a admis încălcarea normelor de drept material dispunând încasarea despăgubirii de asigurare în beneficiul Liubei Crivoi, care nu este subiect al raportului material litigios.

Potrivit poliței de asigurare și pct.7.5 al condițiilor de asigurare, beneficiarul despăgubirii de asigurare este B.C. „Eximbank” S.A.

A invocat că instanța de apel a neglijat prevederile legii materiale și procesuale și nu s-au expus în hotărîrea adoptată asupra temeiniciei argumentelor invocate de S.A. „Moldasig”, încălcându-se dreptul la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces conform scrisorii de însoțire la 15 octombrie 2018 (f.d. 236), însă la dosar lipsește dovada recepționării acesteia.

Astfel, recursul declarat la 18 decembrie 2018 de către S.A. „Moldasig”, se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de S.A. „Moldasig”, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SA „Moldasig”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a

are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag.2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74). De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de S.A. „Moldasig”.

În conformitate cu art.art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Moldasig”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh